

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 18–19 травня 2017 року)

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2017

зарубіжний досвід і в подальшому вдосконалювати своє законодавство. Судова практика зарубіжних країн орієнтована на те, щоб більшість конфліктних ситуацій вирішувалася добровільно до судового засідання, при цьому дозволяє суттєво економити час та фінансові ресурси.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України від 28 червня 1996р. №254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. -1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу[Електронний ресурс]: Закон України від 18.03.2004 р№1629-IV. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>.
3. Про деякі аспекти медіації у цивільних та господарських правовідносинах: Директива 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради Європи від 21 травня 2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrmediation.com.ua/files/content/mediation-directive-ukr.pdf>.
4. Белінська О. В. Медіація - альтернативне вирішення спорів / О. В. Белінська // Вісник Вищої ради юстиції. - 2011. - № 1 (5). - С. 158-172
5. Присяжнюк І. Запровадження медіації як форми відновного правосуддя / І. Присяжнюк // Вісник національної академії прокуратури України. - 2012. - № 2(26).- С. 65-69.
6. Самойленко А. Альтернатива судовим баталіям: переговори, медіація та третейський суд. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.npp.com.ua/articles/articles/1991.html>.
7. Литвинов Д. Медіація – ефективна альтернатива судам. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : https://www.business.ua/kodeks/med_ats_ya_efektivna_alternativa_sudam-357817/.
8. Гайдук А. В. Проблеми законодавчого забезпечення медіації в Україні Часопис Академії адвокатури України.2013. -№19 (2).- С.1-4.

ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ

Боговіс Є.В.,

аспірант кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Навчально-наукового інституту права, Сумського державного університету

Одним з існуючих сьогодні напрямів регіональної інтеграції України у світовий економічний і політичний простір є розвиток відносин нашої країни з Європейським Союзом (ЄС) з подальшим вступом до цієї структури. Україна переживає складний період комплексних структурних перетворень, фінансово-економічного оздоровлення всієї національної економіки, вибору власних шляхів стабілізації та формування сприятливого ґрунту для функціонування та співпраці міжнародних бізнес-структур, інституцій, установ. Одним із основних завдань в комплексі стратегічних перетворень, започаткованих в Україні, є наближення державної служби та служби в органах місцевого самоврядування до європейських принципів, за допомогою реформ [8, с. 7–8].

Реформування системи державної влади в Україні вимагає оптимізації організаційно-правового забезпечення проходження державної служби, удосконалення адміністративно-правового статусу державних службовців, рецепції відповідного міжнародного та іноземного правового досвіду.

Дослідження історичних етапів розвитку інституту державної служби та врахування наслідків запроваджених змін, дозволить провести зазначені реформи відповідно до вимог ЄС, що обумовлює актуальність теми обраного дослідження.

Дослідженням проблематики становлення та розвитку інституту державної служби України займалися такі відомі вчені, як О. Аркуша, О. Бойко, Є. Бородін, О. Оболенський, В. Авер'янов, Ю. Битяк, В. Мельников, В. Малиновський, Є. Черноног, А. Костюков, В. Олуйко, А. Усольцев, В. Ключевский, К. Бельский, В. Манохін, М. Іншин, А. Гришук та інші видатні науковці.

Для того щоб прослідкувати процес становлення та розвитку інституту державної служби України, необхідно розглянути періодизацію державотворення та розвитку державної служби на території України в декількох варіантах запропонованих видатними вченими. Кожен дослідник пропонує власний варіант періодизації.

І. П. Лаврінчук досліджував розвиток державної служби в контексті розвитку та формування правового положення державного службовця, пропонуючи чотири етапи розвитку та формування державної служби :

1. Часи феодальної держави Київської Русі;
2. Період козаччини;
3. Влада монархічної царської Росії на території України;
4. Період панування радянської влади [3, с. 27].

На відмінно від І. П. Лаврінчука, О. Ю. Оболенський досліджував історію державної служби на теренах України, тісно пов'язуючи її з «великими державними утвореннями українського народу», також пропонуючи чотири етапи розвитку та формування державної служби :

1. Середньовічна феодальна держава Київська Русь(IX–XII ст.);
2. Галицько-Волинська держава (XII–XIV ст.);
3. Українська козацька республіка (середина XVII–XVII ст.);
4. Українська народна республіка й Українська держава (1917–1920 рр.) [4, с. 46].

М. І. Іншин, досліджував організацію державного управління, правове забезпечення державної служби, структуру державної служби з визначенням системи державних посад та звань. Пропонує також чотири етапи розвитку та формування державної служби:

1. Часи від виникнення Київської Русі до повного її роздроблення та перебування під владою Литви і Польщі (включаючи історичний період існування Галицько-Волинської держави);
2. Період існування Козацької держави – Запорізької Січі;
3. Україна в складі Радянського Союзу;
4. Сучасний етап (з моменту здобуття Україною незалежності) [1, с. 7–8].

Є. С. Черноног, досліджує стан державної служби в зазначені періоди та оцінює основні здобутки в сфері державотворення та державної служби. Пропонує п'ять етапів розвитку та формування державної служби:

1. Русь княжої доби (IX–XIII ст.);
2. Русь-Україну литовсько-польської доби (XIV–XVI ст.);
3. Україну козацько-гетьманської доби (XVII–XVIII ст.);
4. Україну у складі Російської Імперії(XVIII–XX ст.);
5. Україну 1917–1991 років, в яких робить розрізнення стану державної служби 1917–1920 років та 1920–1991 років, та сучасну Україну [9, с. 76–134].

Розглянувши всі вище зазначені періодизації, необхідно зробити висновок про те, що перш ніж переходити до аналізу історико-правового розвитку інституту державної служби, необхідно визначитись з актуальним критерієм

оцінювання, який буде в основі історико-правової характеристики періодизації інституту державної служби України.

Автор пропонує власну періодизацію історико-правового розвитку інституту державної служби України, акцентуючи увагу на дослідженні тих історичних періодів, що безпосередньо пов'язані з такими державними утвореннями та процесами на території України, які мали суттєве пряме та опосередковане значення для становлення інституту державної служби України в її сучасному вигляді.

Перший історичний період, який необхідно зазначити, це часи від виникнення Київської Русі до повного її роздроблення та перебування під владою Литви і Польщі.

Припадає виникнення і розвиток давньоруської державності родоплемінного суспільства, яке породило складання попервах примітивного апарату управління, а з часом вже повноцінну структуровану одиницю державного управління.

Двір монарха – виступає основним інститутотом державної влади, що регулює економічні відносини, виступає осередком культурного, релігійного, духовного життя та стимулює усі процеси, що відбувалися в державі [2].

За часів перебування України під владою Речі Посполитої, головним результатом перетворенням державного устрою та реформування стало ухвалення окремого Закону про управління, мав назву Конституція, даний закон проголосив поділ влади на законодавчу, виконавчу і судову й завершив процес довголітнього реформування державного ладу країни [2].

Другий історичний період, це період існування Козацької держави, Запорізької Січі.

Запорізька Січ представляла собою повноцінну державу, з чітко розвиненою системою державної служби, яка мала ефективний інструмент державного управління, з чітко зазначеним ієрархічним поділом посад конкретного державного органу та з чітко визначеними функціями та повноваженнями посадових осіб, відбувається становлення інституту державної служби на теренах України [2].

Третій історичний період, це період перебування України в складі Радянського Союзу.

Державна служба що існувала в Радянській Україні повністю відповідала моделі побудови Радянського Союзу, слід зазначити, що якогось певного кодексу «державної служби» чи законодавчого акта про державну службу не існувало, були лише законодавчі акти, які регулювали сполучення посад та спільну службу родичів у радянських установах, був розроблений документ під назвою «Тимчасові правила про службу в державних установах і підприємствах». Для ефективного управління державою керівна

партія мала увібрати до своїх лав усіх тих, хто лояльно ставився до нового режиму і міг бути вправним управлінцем, що говорить про відсутність позитивного розвитку інституту державної служби України, але дає підставу стверджувати про початок формування відношення до державної служби та державних службовців [2].

Четвертий історичний період, це розвиток інституту державної служби України на сучасному етапі (з моменту здобуття Україною незалежності до сьогодення в контексті сучасних умов та тенденцій європейської інтеграції).

Після проголошення незалежності України, розпочалося оновлення всієї системи державного управління країни, формування законодавчої бази, утворення нові та реформування вже наявних владних інститутів.

Був прийнятий Закон України «Про державну службу», в якому детально було переосмислено призначення держави та державної служби загалом, його зміст визначав загальні засади діяльності та статус державних службовців, котрі працюють у державних органах та їх апараті [5].

Для забезпечення функціонального управління державною службою 2 квітня 1994 р. постановою Кабінету Міністрів України «Про управління державною службою» було створено Головне управління державної служби при Кабінеті Міністрів України, на даний час зазначена установа має назву «Національне агентство України з питань державної служби (НАДС)»

Важливо звернути увагу на концептуальні документи, що визначали рух щодо реформації інституту державної служби на шляху до впровадження стандартів та принципів доброго врядування ЄС, а саме: Конституцію України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР; Указ Президента України від 5 березня № 278/2004 яким схвалюється Концепція адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу, в якій вже концептуально закріплено рух України до європейської інтеграції [6]; Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації» від 18 березня 2015 р. № 227-р та інші нормативно-правові документи. [7];

Сьогодні, після тих подій соціально-політичного характеру, які відбулись нещодавно в Україні, рух до Європейської інтеграції є основним завданням та викликом не тільки для держави та її механізму, а й для суспільства в цілому. У сьогоденніх умовах державна служба має будуватися на наукових основах,

враховуючи сукупність суб'єктивних і об'єктивних чинників, а саме дослідження історико-правового аспекту розвитку інституту державної служби, дасть можливість оцінити позитивні і негативні аспекти змін з урахуванням попереднього досвіду, адже головна мета реформ полягає в утворення такої державної служби, яка б працювала на основі професіоналізму, стабільності та політичної нейтральності, була прозорою, відкритою, зрозумілою для громадян.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Іншин М.І. Історія виникнення, розвитку та формування державної служби в Україні [Текст] / М.І. Іншин // Юридична наука і практика. — 2011. — № 2. — 4-9 с.
2. Історія державної служби в Україні : у 5 т. / Голов. упр. держ. служби України, Ін-т історії НАН України; відп. ред. Т.В.Мотренко, В.А.Смолій. — К. : Ніка-Центр, 2009. — 5т.
3. Лаврінчук І. П. Правовий статус державного службовця як учасника трудових правовідносин : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / І. П. Лаврінчук. — К., 1999. — 186 с.
4. Оболенський О. Ю. Державна служба : [навч. посібник] / О. Ю.Оболенський. — К. : КНЕУ, 2003. — 344 с.
5. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
6. Про Концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу : Указ Президента України від від 05.03.2004 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/278/2004>
7. Про схвалення Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.03.2015р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/227-2015-%D1%80>
8. Реформа державної служби у питаннях та відповідях: практ. посібн. для керівн. служб управл. персоналом / М. Канавець [та ін.]. — К. : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2016. — 176 с.
9. Черноног Є. С. Державна служба: історія, теорія і практика : [навч. посіб.] / Є. С. Черноног. — К. : Знання, 2008. — 458 с.

ДО ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ФОРМ, ВИДІВ ТА МЕТОДІВ

ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Дибченко Я. П.,

Студентка I курсу магістратури ННІ права